

Mèxic D.F. 9 de febrer del 1948

UNB
Universitat Autònoma de Barcelona
Biblioteca d'Humanitats

Estimats pares: Amb dos dies de diferència hem rebut les seves cartes dels dies 19 y 20 dels corrents. Suposo que ~~xx~~ a hores d'ara ja deuen estar convençuts que el to enfadat de la segona de les esmentades cartes era injust. Espero que tenen al seu poder la nostra lletra cursada dos dies abans que els retrats del Raimon. Contenia, ultra un retrat del petit obtingut pel nostre amic Sr. Ventosa, una prova del meu invent; si s'ha perdut, es que els correus son mes olles del que la gent es pensa.

No pateixen pels terratrèmols, pares. La premsa, com mes llunya és el succés que comenta, mes exagera. Per la naturalesa del subsòl mexicà, (el de la ciutat, s'entén) els moviments tel·lúrics no revesteixen mai, gràcies a Deu, una gran importància. Aquests darrers, particularment, són dels mes lleus que recordo a Mèxic.

Feiem referència, també, a les facilitats que es van consolidant per a viatjar directament de Mèxic a Espanya i viceversa. Ja que no n'ha ha d'altres de mes clars, almenys això ens obre uns nous horitzons i dona lloc a unes esperances mes tangibles. Ja s'ha iniciat un moviment d'anants i vinents que la boca se'ns fa aigua. A la Rosa i a mi, confessem que ens atreu mes el vaixell que l'avió. L'avió no l'aconsellariem a ningú, perquè a cada dia en cayen mes i de mes alt. Qui sap si en un futur proxí, vostès o nosaltres -i mes aviat vostès, degut a les circumstàncies- farem aquest camí que ens separa. Potser si que es tracta d'un somni mes, pero aquest, almenys, podem tenir-lo amb els ulls ben oberts.

Fa dues o tres cartes, pare, que ajorna per a mes endavant el parlar-me d'affers literaris. Tinc moltes ganes de saber tota mena de detalls. Es cert que s'ha iniciat una tendència encaminada a tornar a tancar l'escletxa? I que els de "Destino" s'han fet suspectes al criteri oficial? Fa pocs dies he tingut a les mans un exemplar de "El viudo Rius" de l'il·lustre-ex Ignasi Agustí. Vaig llegir unes declaracions del president de l'Academia Espanyola, en el curs de les quals declarava que aquest noi és, actualment, un dels valors mes alts de la novel·listica espanyola. Sembla mentida la quantitat de maneres que hi ha per a fer carrera!

El meu invent sembla que és realment prometedor. ~~xxxx~~ Llàstima, com ja es temia vostè, pare, que jo no tingui el temperament adequat per a treure'n el màxim partit. Ahir en vaig parlar amb el senyor Ruiz Ponseti, que és el gerent de la "Unión Tipografica Editorial Hispano Americana", potser l'editora de llibres tècnics mes important de l'America llatina, i es va engrescar. Cal tenir en compte que és un tècnic de primer ordre i que no s'entusiasma mai perquè sí. Em digué que "això em pot significar una font d'ingressos molt considerable" i que ho ~~manejara~~ porti amb molt de compte. Però jo, mal negociant com soc, no sé quina es la manera de portar les coses financeres per bon camí. Tinc en tràmit la patent mexicana, espero tenir diners de sobres per començar la patent americana. Mentrestant, escriuré a la casa Kodak, de Rochester, oferint-los la compra dels meus drets. Ignoro que mes es deu haver de fer per a procedir amb tacte. Vostè, pare, pot donar-me algun consell? No sé si tindria algun interès obtenir també la patent a Espanya. Ja m'ho dirà. Ahir, parlant amb el senyor Ruiz Ponseti, em va dir que tenia entès, sense poder assegurar-ho, que la casa "Agfa" havia instal·lat una gran manufactura de productes fotogràfics a Espanya, a Guadalajara li semblava. No sé en absolut que hi pot haver de cert en tot això, ni si es tracta d'un assumpte que, des d'Espanya, pugui ésser delicat d'investigar. Si en sap alguna cosa sense necessitat d'haver de fer preguntes que puguin resultar-li empipadores, digui-m'ho, perquè si la cosa tingués fonament, potser la "Agfa" seria un candidat a l'adquisició. En resum, els avantatges del meu procediment son ~~les~~ següents:

1. Una gran economia. Tota la instal·lació amb la qual estic treballant, incloent-hi ~~ix~~ l'aparell de taller 8 x 10 polzades, 12 trames distintes i accessoris de laboratori, ha costat uns 300 dòllars.
2. Gran rapidesa. L'obtenció d'una còpia reticulada em costa el mateix temps exactament que el requerit per una reproducció corrent en blanc i negre, o sigui de quinze a vint minuts fins a tenir la còpia seca a les mans.
3. Nous tipus de trama per a la reproducció més precisa del mig to. He fet proves molt interessants.
4. ~~Excepcional~~ Possibilitat, per a una gran empresa, de fabricar la pel·lícula d'alt contrast amb la pantalla latent en l'emulsió, la qual cosa suprimeix totalment les trames òptiques, tan cares i tan delicades. Si en parla a algú, pare, li prego que no esmenti aquest punt, perquè és tot el nus de la qüestió, i el que em pot donar més rendiment des del punt de vista econòmic.

Podria allargar força aquesta llista d'avantatges, perquè fa uns sis mesos que treballa amb el meu procediment, per ~~ixixixix~~ a "Publicistas Mexicanos", i he obtingut resultats molt interessants i satisfactoris. No sé si vaig dir-li que un dels millors gravadors de Mèxic va veure proves, vaig explicar-li tot el que la discreció permetia i es va quedar meravellat. Fa poc temps, ell s'havia gastat 60.000 pesos en una instal·lació per a l'obtenció de reticulats, i no es volia creure que amb els pocs mitjans amb que jo comptava hagués obtingut aquells resultats.

Tot això és la part brillant del meu descobriment. La part que encara resta en la nebulosa, és la prova sobre metall, que no he tingut ocasió de fer, per no conèixer cap gravador que em mereixi prou confiança per iniciar-lo en l'afer. També ignoro les possibilitats d'aprofitament per al fotocrom, perquè no conec prou bé aquesta tècnica. Fins ara, la meva feina ha consistit en l'obtenció de proves tramades sobre paper (com la que adjunto) perquè el gravador n'obtingui gravats ~~amb~~ de línia. Diguim, pare, el que ha entès i el que no del meu sistema, per a donar-li tota mena de detalls. I, sobretot, diguim com li sembla que hauria de procedir per a extreure el màxim partit de la meva idea. Tantdebo que el tingues prou aprop per a nomenar-lo administrador amb plens poders. La situació legal de l'assumpte és la següent: el novembre de l'any passat vaig presentar la patent a Mèxic. Segons un conveni internacional, tinc durant un any a partir de la data de presentació (novembre del 1947) prioritat per a patentar el meu invent a qualsevol país. Un cop transcorregut aquest any, perdo els drets a tots els països on no hagi gestionat i obtingut el registre, i em queda l'explotació en aquells altres on la meva patent hagi estat reconeguda, durant un període que em sembla que és de vint anys.

(Faga aquest parentesi perquè acabem de rebre la seva desolada nota del dia 6 de febrer, amb la revista del col·legi d'en Joan. Definitivament s'ha perdut una llarga carta, i això és el motiu de la seva inquietud. La carta, com he dit abans, contenia proves del meu procediment. Qui sap si algú voldrà aprofitar el que pugui.)

Volia incloure fotos en aquesta ~~lletre~~ lletra, però me n'abstinc. Potser els sobres voluminosos tenen més tendència a perdre's. Ara estic amb un neguit terrible pensant amb la legítima angúnia que estaran passant, pares. Aquesta carta fa tres dies que la tinc a la màquina (avui, ara, som a 12 de febrer) i l'acumulament de feina ha fet més llarg, encara, el nostre silenci. Jo ~~ix~~ i la Rosa els podem prometre que per culpa nostra no passaran més neguit; però no podem respondre del correu i dels altres entrebancs que pot sofrir una carta.

Tots estem perfectament bé. Una abraçada ben forta
del *meu*
Es el llinam moltíssim i no s'ha
per imaginar el greu que ens sap que
havin narrat tanta angoixa.